

در جست‌وجوی راه‌هایی

برای نجات کتاب

تقویت تولید کارخانه‌های کاغذ

کافی بود در دهه ۹۰ و دهه گذشته کاغذ را جست‌وجو کنید تا روند سیر تاریخی این اتفاق را ببینید، این گرانی برای امسال و سال گذشته نیست، بلکه در طول دهه ۹۰ و سه سال گذشته، همواره با این موضوع همراه بودیم و کاغذ هر سال چند صد هزار تومانی گران شده است. در طول این سال‌ها شاهد دو برابر گرانی در دو هفته یا گرانی‌های ماه به ماه بودیم، همه این موارد اهالی نشر و دیگرانی را که با موضوع کاغذ درگیر بودند را نگران کرد. برخی صاحب‌نظران معتقدند کاغذ یک کالای استراتژیک است و نقش حیاتی در توسعه فرهنگی یک جامعه دارد. از کتاب و دفتر مورد نیاز مدارس و دانشگاه‌های سراسر کشور گرفته تا تکثیر جزوات و

ممیزی مساله اول نیست

یکی از نکات دیگری که باید به آن توجه شود موضوع ممیزی است. ممیزی همواره به یکی از چالش‌های دولت‌ها تبدیل شده است. در دوره‌هایی تلاش شده ممیزی را به عنوان مهم‌ترین مساله نشر جلوه دهند و برای مشروعیت بخشیدن بیشتر به خود میان اهل فرهنگ سخن از رفع آن و حتی واسپاری اش به ناشران گفتند. در دوره‌هایی نیز میزان اغلب ناآگاه تنها به ممیزی ظاهری کتاب‌ها پرداختند اما

انتشار کتاب‌های عمومی که همه جزء شاخص‌های توسعه یافتگی و رشد فرهنگی هستند وابسته به وجود کاغذ و در دسترس بودن آن است. ضمن اینکه کاغذ همچنان در فرآیند ارتباطات نقش کلیدی داشته و در آینده نیز همچنان از جایگاه مهمی برخوردار خواهد بود. بنابر آمارهایی که در سال‌های اخیر منتشر شده نیاز کشور به اندازه ۴۰۰ هزار تن کاغذ است. با روی کار آمدن دولت سیزدهم از همان ابتدا موضوع تولید کاغذ مورد توجه قرار گرفت تا کارخانه‌های کاغذ دوباره به چرخه تولید بازگردند و بتوان از ظرفیت آنها استفاده کرد. کارخانه کاغذ مازندران که در دولت یازدهم و دوازدهم کم و بیش فعالیت می‌کرد به چرخه بازگشت

آنچه روشن و میرهن است این است که ممیزی هیچ‌گاه در تمامی سال‌های پس از انقلاب مساله اصلی نشر نبوده است. ناشران در ۴۰ سال گذشته یاد گرفته‌اند در ممیزی با وزارت ارشاد تعامل داشته باشند. موارد بسیار مهم دیگری وجود دارد که باید برای آن تصمیم‌گیری شود و راهبردهایی داشته باشند؛ کتاب‌سازی، ترجمه‌های سخیف که حوزه ادبیات را تهدید می‌کند، وضعیت نشر کودک و نوجوان و تالیف

بازها از اوضاع آشفته بازار نشر کتاب کودک و نوجوان گفتیم. استقبال از آثار کودک و نوجوان همیشه در رده اول فروش کتاب قرار دارد اما این حوزه پر شده است از کتاب‌های ترجمه و آثاری که کیفیت مناسبی ندارند. شاید در نگاه اول تجویز ممیزی و حذف آثار ترجمه به عنوان یک راه حل اساسی مطرح شود اما واقعیت این است که صنعت تالیف و کتاب ایرانی برای کودک و نوجوان جذاب نیست و انگار آن را پس زده‌اند؛ نکته‌ای که مدیران فرهنگی و مافیای کتاب کودک و نوجوان نمی‌خواهند آن را ببینند تا بتوانند برایش راه‌حلی داشته

ظریفیان یگانه، مدیرکل سابق دفتر توسعه کتاب و کتاب‌خوانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در گفت‌وگویی که با او داشتیم دو اقدام مهم این دفتر را مبارزه با کتاب‌سازی و جلوگیری از قاچاق کتاب عنوان کرد و گفت: «اول اینکه در مسیر ارزیابی کتاب‌ها نسبت به کتاب‌سازی حساسیت بیشتری ایجاد شده و ارزیابان بررسی لازم را درباره میزان مشابهت محتوا با آثار دیگران انجام می‌دهند و دیگر اینکه با استفاده از هوش مصنوعی، طراحی و اجرای سرویس مشابهت‌یاب کتاب را در دست کار قرار دادیم تا بتوانیم به شکل منبایی‌تر و اساسی‌تر مساله کتاب‌سازی را علاج کنیم». او این سرویس مشابهت‌یاب را یک طراحی مناسب برای مبارزه با قاچاق کتاب دانست و در این باره گفت: «این سرویس محتوای تمامی کتاب‌های درحال ارزیابی برای اخذ مجوز را با بانک کتاب

عاطفه جعفری
خبرنگار گروه فرهنگ

حوزه نشر و کتاب از حوزه‌های مهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شمار می‌رود، حوزه‌ای که زیرساخت فرهنگ در آن شکل می‌گیرد و می‌تواند نقطه قوت پررنگ برای هر وزارتخانه باشد و شاکله‌های اصلی این حوزه را شکل می‌دهد. در حوزه کتاب و نشر چند مورد را می‌توان برشمرد و آن را در دولت چهاردهم مورد توجه قرار داد.

و تا جایی پیش رفت که دولت توانست موضوع خودکفایی کاغذ در کتاب‌های درسی را پیش ببرد. دولت سیزدهم ظرفیت تولید کاغذ را برای خودکفایی، ۱۵۰ هزار تن اعلام کرده بود و این موضوع با نگاه ویژه به راه افتادن کارخانه‌های کاغذ دنبال می‌شد، فارغ از خودکفایی که طبیعتاً به آن نقد وارد بود و هست، به تولید برگشتن این کارخانه‌ها و استفاده از ظرفیتی که مغفول مانده بود، می‌تواند نقطه قوتی برای دولت فعلی باشد که بتواند همه کارخانه‌های کاغذ را با ظرفیت بسیار به چرخه تولید برگرداند و تولید کاغذ داخلی را افزایش بدهد تا کنترل کردن قیمت کاغذ وارداتی برای دولت راحت‌تر باشد.

کتاب‌ها در این حوزه که می‌تواند نشر کودک و نوجوان را از بن بست کتاب‌های ترجمه نجات دهد. افزایش قیمت کتاب که بخشی از آن به حوزه کاغذ و تثبیت قیمت و بخشی دیگر به نظارت دولت در این حوزه برمی‌گردد و میدان ندادن به کسانی که می‌خواهند ممیزی را به عنوان مساله اصلی معرفی کنند باید در دستور کار دولت چهاردهم در حوزه فرهنگ باشد که در ادامه به تفصیل آن را توضیح می‌دهیم.

باشند! دولت چهاردهم باید به این حوزه به عنوان یک ظرفیت بالقوه نگاه کند و با نگاه درست به تالیف بتواند کتاب‌ها را قوت ببخشد. موضوعی که در این چند سال اهمیت بیشتری پیدا کرده، تولید محتوا برای کودک و نوجوان امروزی است. کودکانی که درگیر فضای رسانه‌ای و محتوایی جدیدی هستند، چه کتابی نیاز دارند؟ به نظر می‌رسد کودکان امروز نسبت به گرافیک و فرم کتاب‌ها سخت‌پسندتر شده‌اند و توجه به نکاتی که آنها برایشان مهم است، می‌تواند گرانشی فعالیت‌های این حوزه باشد.

کشور تطبیق داده و درصد مشابهت را تعیین می‌کند. درمورد کتاب‌های ترجمه هم اگر ترجمه و مترجم واقعی باشند با وجود تشابه متن قطعاً تفاوت‌هایی نیز وجود دارد ما نیز درصد بیشتری از تشابه را در موارد ترجمه نسبت به تالیف قبول می‌کنیم.» بعد از اینکه او از اداره کتاب رفت این کار در این اداره دنبال شد اما خیلی بروز رسانه‌ای نداشت تا نمایشگاه کتاب امسال که به گفته مدیران این دوره ۱۷ ناشر پخته خوار مجوز حضور در نمایشگاه امسال را نداشتند ممانعت به عمل آوردند. مطمئناً این یکی از نمونه اقداماتی است که مانع از قاچاق کتاب در بازار نشر می‌شود. اما آیا این اقدام کافی است و می‌تواند چنبره‌ای که این افراد بر پیکره بازار نشر چنگ انداخته‌اند را قطع کند؟ کاری که باید در دولت چهاردهم مورد توجه قرار بگیرد تا دست این سودجویان حوزه نشر از بازار کتاب قطع شود.

فرهنگستان

گراتی، کتاب را

از سبد مردم حذف می‌کند!

افزایش قیمت کتاب همیشه یکی از دغدغه‌های جدی سال‌های اخیر در بحث افزایش سرانه مطالعه و کتاب و کتاب‌خوانی بوده است. قبل از نمایشگاه کتاب امسال و با آمار اعلامی از سوی خانه کتاب، ارزش ریالی کتاب‌های منتشرشده در فروردین ماه ۱۱ میلیارد و ۶۲ میلیون و ۵۷۱ هزار و ۹۰۰ ریال بوده و میانگین قیمت کتاب نیز به ۱۷۰ هزار تومان رسیده است. این در حالی است که در فروردین ماه سال گذشته میانگین قیمت کتاب ۸۱ هزار تومان بوده، یعنی افزایش ۱۱۰ درصدی را در قیمت‌ها در آستانه نمایشگاه کتاب تجربه می‌کنیم. میانگین قیمت کتاب نیز از صفحه‌ای ۵۰۰ تومان به صفحه‌ای هزار و ۲۰۰ تومان رسیده است. افزایش ۱۱۰ درصدی قیمت کتاب در آستانه نمایشگاه کتاب، این قیمت را به نمایشگاه کتاب هم رساند و باعث شد تا مردم خرید کمتری از این نمایشگاه داشته باشند. بخشی از گرانی، همان‌طور که گفتیم به قیمت کاغذ برمی‌گردد و بخشی هم به مدیریت در این حوزه که قیمت به‌گونه‌ای نباشد که کتاب از سبد فرهنگی خانواده‌ها حذف شود!

تولیدات شاخص تلویزیون در ایام سوگواری برای سیدالشهدا

تلویزیون سیاه‌پوش محرم شد

مریم فاضلی
خبرنگار

به رسم هرسال با فرارسیدن ایام سوگواری برای امام حسین (ع)، تلویزیون برنامه‌های مناسبی را تولید و پخش می‌کند. بسیاری از برنامه‌های روزمره‌ای که از هر شبکه نشان داده می‌شود، حالا به تناسب شرایط و حال و هوای محرم تغییر موضوع داده و با رویکردی مرتبط با ایام عزاداری سیدالشهدا پخش می‌شود. در این گزارش فارغ از برنامه‌هایی مانند سخنرانی یا پخش مداحی، به تولیدات شاخص تلویزیون در سه شبکه اصلی، نسیم و افق توجه شده است. تولیداتی که هر شبکه با سیاست و اهداف خاص خود با موضوع محرم تلفیق، و برای مخاطبان تهیه کرده است.

شبکه یک

یکی از موضوعاتی که در چند سال اخیر مورد توجه تلویزیون قرار گرفته، روضه‌های خانگی و کوچکی است که هرکدام داستان و سرگذشتی برای خودشان دارند. برنامه ترکیبی «روضه خانگی» در سری جدید خود در سه بخش مختلف پخش می‌شود. بخشی به مستندهای نه‌تایم ۱۵ دقیقه‌ای اختصاص یافته است که به جای جای کشورمان، ایران سفر کرده و روضه‌های خانگی شهرهای مختلف را نشان می‌دهد. بخش دوم مربوط به گفت‌وگوهای با چهره‌های سیاسی، هنری، ورزشی و مداح‌های مشهور است و در بخش آخر این برنامه نیز چهره‌های مختلف راوی روایت‌نامه‌هایی از روضه‌های خانگی قدیمی هستند. این برنامه از شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۱۸:۲۰ به روی آنتن می‌رود. شهادت یکی از اصلی‌ترین نمادهای ایام سوگواری محرم است. برنامه «رخ مادر» از رویه نگاه مادران شهدا به قصه زندگی فرزندان شان می‌پردازد. این مجموعه شنبه تا پنجشنبه ساعت ۱۴:۴۵ از شبکه یک نشان داده

برگشت، مصطفی کریمی نیز بعد از یک تجربه حضور در «حسینیه معلی» یک بار دیگر در ایام محرم کنار مداحان میزداکن حضور پیدا می‌کند. این برنامه از شب اول محرم به مدت ۱۳ شب در حوالی ساعت ۲۲:۱۵ پخش می‌شود.

شبکه نسیم

از «سرگذشت» برنامه‌ای است که در محرم سال گذشته به روی آنتن رفت. رویه این فصل هم مانند سال گذشته است و علی‌اکبر قلیچ در قامت مجری اما در دکوری جدید حاضر می‌شود. این برنامه در قسمت اول با مطرح کردن داستانی با سوره‌اجتماعی و در قسمت دوم با حضور یک سلبریتی که زندگی خودش را مطرح می‌کند و در جایی که نقطه عطفی باسوره‌اجتماعی دارد به قسمت دوم برنامه اضافه خواهد شد. در پایان هر قسمت یک کوله به میهمان‌های هر برنامه تقدیم خواهد شد تا در روزربعین شاید مسافر سیدالشهدا باشند. سری جدید به تهیه‌کنندگی محسن نجفی سولاری و کارگردانی محمد پیوندی است و هر شب ساعت ۲۱ پخش می‌شود. تعزیه یکی از مولفه‌های فرهنگی آئینی کشور است که در ایام محرم رونق بسیاری داشته است. اما نسل جدید آشنایی کمی با این هنر محرمی دارند. «مجلس واقعه» برنامه‌ای است که ذیل نمایش تعزیه به گفت‌وگوهایی با این موضوع می‌پردازد. این برنامه به تهیه‌کنندگی مصطفی احمدی یک برنامه آیین تعزیه‌خوانی شهیدان ۱۲ شهید ۱۲ شهید ۱۲ شهید ۱۲ شهید ۱۲ شهید ۱۲ شهید ۲۲ پخش می‌شود. در هر قسمت یک مجلس تعزیه‌خوانی برپا خواهد شد. «باب الحسین (ع)» برنامه

شبکه سه

«حسینیه معلی» از شناخته‌شده‌ترین برنامه‌های محرم در این چند سال اخیر تلویزیون است. امسال هم صداوسیما میزبان فصل پنجم این برنامه است که با حال و هوای عزاداری برای سیدالشهدا تولید شده است. به نسبت فصل قبل، تغییراتی در چینش داوارن انجام شده است. همچنان اجرای برنامه به عهده نجم‌الدین شریعتی است، اما میزداکن‌ها از اهل بیت میزبان افراد جدیدی است. محمدرضا ظاهری، مداحی است که به ترکیب سیدرضا نیرمائی و نزار قفلی از فصل قبل اضافه شده. همچنین مهدی رسولی بعد از یک فصل غیبت دوباره به این برنامه

در لحظه دوستاناران امام حسین از او جدا شدند و بالعکس افرادی در لحظه به سمت امام حسین برگشتند و کنار او قرار گرفتند. «من حسین (ع) را دوست دارم» در بازه‌ی ۱۳ شب به دو موضوع می‌پردازد. در پنج شب ابتدایی به سراغ صحبت با کسانی رفته است که تمام عمر خود را صرف خدمت برای امام حسین (ع) کرده‌اند. در شب‌های باقی‌مانده هم به عزاداری یزیدی‌ها پرداخته می‌شود. مجری این برنامه، سامان ارس خان است و هر شب ساعت ۲۰ پخش می‌شود. موسیقی یکی از ابزاری است که در عزاداری و نوحه اهمیت بسیار زیادی دارد. «نسیم آوا» به تهیه‌کنندگی و با اجرای محمدرضا محبی به تلفیق موسیقی و محرم پرداخته است. بخش تیتراژهای ماندگار فیلم و سریال‌های محرمی، موسیقی‌های محرمی، حضور خوانندگان جوان، گروه‌های سرود، کارشناس نوحه‌نواهی اصیل، نوحه‌خوانندگان معروف کشور در هیات‌ها و... از جمله بخش‌های این برنامه خواهد بود. نسیم آوا هر شب از ساعت ۲۰:۳۰ به روی آنتن می‌رود.

افق

پخش مستند یکی از قالب‌هایی است که در ایام محرم دیده می‌شود. شبکه افق در چند قسمت مستندی با نام «خانه‌های نورانی» تهیه کرده که درباره روضه‌های خانگی قدیمی و باسابقه‌ای است که توسط پیرغلامان اداره می‌شود. این مجموعه مستند شنبه تا پنجشنبه حوالی ساعت ۱۸ نشان داده می‌شود. کمبود سریال‌های مناسبی در ایام محرم احساس می‌شود. به همین دلیل برخلاف سال‌های گذشته که شبکه‌های متعددی سریال با موضوع محرم دارند، امسال خبری از فیلم و سریال جدید نیست. شبکه افق با بازپخش سریال «نجلا» قصد دارد تا جای خالی سریال‌های مناسبی را پر کند. نجلا یک مجموعه تلویزیونی ایرانی به کارگردانی خیرالله تقیانی پور، تهیه‌کنندگی سعید سعیدی و نویسندگی مهدی حمزه است که به مناسبت فرارسیدن ماه محرم شنبه تا چهارشنبه حوالی ساعت ۲۳ از قاب شبکه افق پخش می‌شود.

ادامه از صفحه ۱۲

۱۳